

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 23

Fylke: Nordl.

Tilleggsspørsmål nr.

Herad: Figa

Emne: Brødsbikk til kvardags

Bygdelag: Fika

Oppskr. av: Eilif Alexandersen

Gard: Kvingarden

(adresse): Fikarjåen

G.nr. 16 Br.nr. 8

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. Nei

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1. For i tidi vart maten laga i kjøkenet og boken inn i stova der han vart eten. Etv er det mest vanleg at dei både kokar maten og et han i kjøkenet. Bore søndagar og høgtidsdagar kan dei eta i stovene.
Dat allis med langbordet, eller klappbordet.
2. Ja. Ja.
3. Alle på same tid.
4. Husbondfolket og tenarar har same mat no. For i tidi (kring 1910) sat tenarane i kjøkenet og husbondfolket i stova på Storgardane.
5. Ja, det er vorte ein skikk i dei seinare år så eta på kjøkenet.
6. Søndagar, høgtidsdagar og når ein har framand. Alle et då med same bordet.
7. Ja. Husbonden sat helst øst med bordet. Det kallast "høkkpædi" (høgpædi) på sida av husbonden sit kona. Så sit herri og tenarane.
8. Nei.

- 9 Ja. Júst með bordet.
- 10 Júst með bordet
- 11 Þakji utan ein hadde voru ute með
göðarbeið eða slíkt. - Ja, det er ein
gamal skikk.
- 12 Ja, fór i tídi. Det vart slutt þring
1905-07. - Ja. Þei hadde „grautmilk-
koppur“ i lag si stund etur at þú
hadde sluttu á eta av þarri fæti.
Þei tok til á bruka þvar ein mjólk-
kopp þring 1909-12. Þei heitir „milk-
koppur“ og var ein vanleg kaffekopp
av keru. - Ja, mange gjóðu det, man
þann tok fírst grauten i skei og
stakke i munnun, og eturþá si skei
mjólk. - Þei drókk av kappun eður
ein tek mjólk utot kappun með skei.
Ja.
- 13 Nei. Fór i tídi hadde þú vatn mat
helst i fæti. Tilfeldige framandi
fekk helst maten servera þá þarri
máten þom fólki i huset til vanleg.
- 14 ~~Ja~~ Ja. Helst nær ein hadde fersk fisk
með leuru. Þei la þarselig stór bróðstyk-
ki þá bordet. Þá la ein fisk og leuru
utour og klóaðe det godt i hóp með
þriun. Þá la ein eit líku stórt bróðstyk-
ki oppá dvítt. Þei kalla det „beddi“.
Þei kunnu deppa ein slík „beddi“ opp
i leuru-koppun og. Det var vanleg fó.
Þá fekk ein „leuruþeifa“ þá „beddi“ og
det þnaka „godt“. - Þei kunnu og laga
þriurbeddar. Det er ermo vanleg. Og „rym-
beddi“, (rómmebitar). Leuru-beddi og
þriurbeddi helst nær det var middagsmat.

5280

- 3
- 14 Rygnbedda⁴ helst til none eller og
til kveldsmat.
15. Ja.
- 16 etei
- 17 Rom i brett kring 1880. Ja.
- 18 Ja. Ofte bruka mannen kallekniven
og skar stykke av raven på Speke-
kveita (Lurdsnitt av sida på
kveita kallast rav) eller her skar
stykke av spekekjøket (helst sidom av
saw). Kvinnene bruka ikkje kniv for
ein to-70 år sidan, når dei sat til
bords.
- 19 Ja. Ja helst det. vart sett opp
på veggen i kjøken. Var helst laga
av horn. Seinsam av jarn og kring
1900 kom skeier av aluminium i
brett. Skeier av sylv vart helst bruka
når ein hadde framande, eller i grav-
øl og slikt. - Kring 1860-70
- 20 Kring 1870-90. Tennballerkar, Ja.
- 21 etei. Ja. Kring 1910-12. Ja. Til kvardags
- 22 Til kvardags brukar ein voksduk,
sundagar og høgtidsdagar når ein er
inne i stova, helst kvitduk.
- 23 Fot i tidi delle jarat humosi maten
til brenni, men det er for lange sidan
slutt med det. Det kallast a skifta
maten.
- 24 Helst det. Spekekjøt, eit sidelien kvar.
Et Spekekveita (rav) ei brei⁴ kvar (skiva)
Römmukolla (file) vart mykt i röm-
men bot langt ein kenne eta kvar,
når ein åt i lag av eit fat. Kaka (bröd)
vart og ofte skifta og påsmurd. Likeins

4
4
flatbrød, Føkk ein eller tre leivar,
etter så stort som ein var.

Fraksne, folk (menn) skulle ha meir
enn kvinner.

26. Kring 2-3 år. Når dei er kring 4-5 år,
helst mot, eller og eldre sykkers.

27. Ja.

28. Les høgt, helst ein av bodni.
Den skikken så lese at bordsid
brukes enno. Bodni les høgt til
bordsid om det kjem frammande.

29. Skulle helst snakke lite og slutt
ikkje syngje. Teit ordtak: "Mannen visste
ikkje at kona var galen, for ho song
med bordsid." Kven som helst kunne
snakke

30. Ja. "Fårhure straffa den som blir
med bordsid." (Sulge i rangstøpin).

31. Ja. Dja 29.

32. Ja.

33. Ja. For var det helst til husfaren
ein så takke for maten. Ho seier ein
ofte takke for maten når ein reiser
seg, utan at ein meiner så takke nokon
særskild.

{ 34. "Sign maten." "Tilberkomme." "Sign spissen."

{ 35. "Da han dette, og det viste seg at dei
hadde ste ifra seg alle, - var han "jeg"
(Jeg). - Ja, ofte måtte han det.

36. Ja, han bør helst ja traktering (kaffe).

37. Ja, helst det. Det var så bløyte lufse
og smør eller og "fili" (rømmekolle) med
sukker på. Det er det slutt med
så trakter med "fili". Det er helst
kaffe og lufsa og anna kaffebrød.

5280

5286

37. Har ein det ansant t. d. i omme
urt det ikkje allid traktoring,
nar det kjem folk, eller er den
skikken a traktora enno i bruk.
Teit ordtak ein brukta nar ein ikkje
hadde falt noko pa ein gard; Kog
sag ikkje sa pars som skite vatn.
38. Som oftast. Derlig nar ein sjel
skulle ha kaffe, nei. Det er noko
mindre med traktoring no enn for.
39. Nei. Har skal helst eta i stova.
Husfaren og kona et da saman
med kar innv.
40. Nei.
41. Helst det. Sit i ein stol med sida
av, ikkje med lordet.

5280

